

Development of 21st Century Learning Skills Using Guidance Services of Rajaprachanugroh School 35, Phang Nga Province, Office of Special Education Administration

Tiwanan Srijan^{1*} Boonlert Weeraponkan¹ and Pricha Samakkhi¹

¹ Department of Buddhist Educational Administration, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand

* Corresponding author. E-mail: jjzooza63@gmail.com

ABSTRACT

This research aims to (1) study the state of learning skills in the 21st century of Rajaprachanugroh School 35, and (2) study the process of developing learning skills in the 21st century by using guidance services of Rajaprachanugroh School 35, Phang Nga Province, under the Office of Special Education Administration. This study is qualitative research by interviewing 15 relevant persons, 5 key informants, and inductive data analysis. The results of the study found that 1) The state of developing learning skills in the 21st century involves setting goals, meeting, practicing, and summarizing the results of the work. 2) The guidelines for developing learning skills in the 21st century by using guidance services found that the development of learning skills in the 21st century, consisting of 3R and 4C, can develop learners to have better learning skills by using all 5 guidance services as a tool for developing skills that can be further developed in the classroom and develop teachers to be more efficient.

Keywords: Development, 21st Century Learning Skills, Guidance

การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้บริการแนะแนว ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ทิวานันท์ ศรีจันทร์^{1*} บุญเลิศ วีระพรภานต์¹ และ ปรีชา สามัคคี¹

¹ สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: jjzooza63@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 (2) เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้บริการแนะแนว ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีการกำหนดเป้าหมาย ประชุม ปฏิบัติ สรุปผลการปฏิบัติงาน 2) แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้บริการแนะแนว พบว่า การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย 3R 4C ซึ่งสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะการเรียนรู้ให้ดีขึ้นโดยใช้บริการแนะแนวทั้ง 5 บริการ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะสามารถต่อยอดวิจัยในชั้นเรียน พัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การพัฒนา, ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21, แนะแนว

© 2024 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งการจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ กระบวนการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 เน้นการมีส่วนร่วมและการยอมรับของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จะส่งผลให้การขับเคลื่อนการศึกษาแห่งชาติประสบความสำเร็จ กระทรวงศึกษาธิการนำแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้ามาปรับใช้มุ่งเน้นการพัฒนาเยาวชนให้เข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) การจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับออกไปดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 โดยทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนความพร้อมด้านต่างๆ เป็นปัจจัยสนับสนุนการเรียนดังกล่าว ดังนั้น การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ที่สูงขึ้น มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ต้องอาศัยผู้สอนที่มีทักษะ โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคต นับได้ว่าครูเป็นกลไกสำคัญในการเรียนการสอน เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้มีทักษะสำหรับการออกไปสู่โลกแห่งอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เด็กและเยาวชนควรมีทักษะ 3R ประกอบด้วย Reading การอ่าน Writing การเขียน และ Arithmetic คณิตศาสตร์ 4C ประกอบด้วยคือ ทักษะทางอารมณ์ (Soft Skills) 1.Critical thinking and problem solving คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ เพื่อสร้างนักเรียนให้มีความคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาได้ มีความช่างสังเกต เห็นปัญหา ตั้งคำถามเป็น ประเมินและตัดสินใจจากสิ่งที่สังเกตเห็น หาข้อมูลและหลักฐานเพื่อพิสูจน์และแก้ปัญหา มีมุมมองที่หลากหลาย และมองภาพรวมเพื่อมุ่งสู่เป้าหมาย สามารถประยุกต์การแก้ไขปัญหาเดิมกับเรื่องใหม่ได้ สามารถถอดบทเรียนรู้ ข้อเสนอแนะและสิ่งที่ควรพัฒนาจากประสบการณ์ 2.Creativity and innovation คือ ทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์และคิดเชิงนวัตกรรม เพื่อสร้างนักเรียนให้มีความคิดนอกกรอบ คิดต่อ

ยอดเป็นและสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นได้ มีความคิดเปิดกว้าง มองหาโอกาส สร้างความเป็นไปได้ ตลอดจนสื่อสารความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจ และยอมรับความคิดผู้อื่น 3. Communication information and media literacy คือ มีทักษะในการสื่อสารและการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อสร้างนักเรียนให้มีทักษะในการสื่อสาร ทั้งการพูด อ่าน เขียน และสื่อสารภาษากายได้ตามวัตถุประสงค์ รับข้อมูลและตีความข้อมูลได้ รวมถึงการนำเสนอได้ชัดเจน ปรับใช้สื่อและเทคโนโลยีได้เหมาะสม 4. Compassion คือ มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม และมีระเบียบวินัยเพื่อสร้างนักเรียนให้เข้าใจตนเอง มีทักษะทางอารมณ์และสังคม โดยมีคุณลักษณะเบื้องต้น คือ การจดจ่อใส่ใจ : มีสมาธิจดจ่อ มุ่งความสนใจอยู่กับสิ่งที่ทำอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง การควบคุมอารมณ์ : สามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง และแสดงออกได้อย่างเหมาะสม และการประเมินตนเอง : สะท้อนความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเอง สามารถประเมินงาน เพื่อหาข้อบกพร่องและแนวทางการพัฒนาให้ดีขึ้นได้ โดยการสร้าง Compassion นี้ สามารถเริ่มต้นได้ด้วยการทำ Morning Circle เพื่อให้นักเรียนเกิดการรับรู้เข้าใจอารมณ์ และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น (ธราญา จิตรชญาวนิช, 2560)

งานบริการของงานแนะแนว ประกอบด้วย 1) บริการสำรวจข้อมูลนักศึกษาเป็นรายบุคคล หรือ ระเบียบสะสม (Individual Inventory Service) 2) บริการสนเทศ (Information Service) 3) บริการให้คำปรึกษา (Counseling Service) 4) บริการจัดวางตัวบุคคล (Placement Service) 5) การติดตามและประเมินผล (follow – up service) ซึ่งทั้ง 5 บริการหลักของงานแนะแนว สามารถช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตนเอง สามารถเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล เรียนรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (งานบริการและสวัสดิการนักศึกษา กองพัฒนานักศึกษา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2566)

ดังนั้น ส่วนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ รับนักเรียนที่มีความจำเป็นพิเศษ ต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือมากกว่านักเรียนทั่วไป เนื่องจากผู้เรียนมีความแตกต่างทั้งด้านวัฒนธรรม พื้นฐานทางครอบครัว ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความแตกต่างในทุกๆด้าน ผู้วิจัยจึงเห็นควรว่าสมควรได้รับการพัฒนาทักษะของนักเรียนให้มีความรับผิดชอบ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของโรงเรียนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ สามารถประกอบอาชีพและช่วยเหลือตนเองได้ สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข โดยใช้บริการแนะแนวทั้ง 5 บริการ ร่วมกับทักษะในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้บริการแนะแนวของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบ ระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพ ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposeful Selection) กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมีลักษณะเป็น “Information-rich case” โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 15 คน โดยมีคุณสมบัติดังนี้ ทุกคนต้องมีประสบการณ์ในตำแหน่งไม่น้อยกว่า 2 ปี ประกอบด้วย -ผู้อำนวยการจำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการ จำนวน 3 คน หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 1 คน หัวหน้าวิชาการ จำนวน 1 คน หัวหน้างานแนะแนว จำนวน 1 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 4 คน ครูเรือนนอน จำนวน 4 คน

1.2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทาง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในขั้นตอนนี้ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงโดยมีคุณสมบัติคือ ทุกคนต้องมีประสบการณ์ในตำแหน่งไม่น้อยกว่า 2 ปี ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน จำนวน 1 คน หัวหน้างานแนะแนว จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

2.2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทาง ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนการศึกษาแนวทางการพัฒนา คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพทักษะผู้เรียน 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) มีขั้นตอน ดังนี้ (1) ขั้นเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยพิจารณาว่าผู้ให้ข้อมูลนั้นมีความเหมาะสม มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการ (2) ผู้วิจัยขอทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์เชิงลึก (3) ขั้นแนะนำตัว ผู้วิจัยได้ส่งเอกสารขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล กำหนดวันเวลาสัมภาษณ์ วิธีการดังกล่าวเป็นการกำหนดบทบาทของผู้วิจัยแบบเปิดเผย (Over Role) (4) สัมภาษณ์รายบุคคล เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพดำเนินการพัฒนาทักษะผู้เรียน

3.2 ขั้นตอนการศึกษา (1) ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์เชิงลึก (2) ขั้นเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยพิจารณาว่าผู้ให้ข้อมูลนั้นมีความเหมาะสม มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการ สามารถตอบปัญหาที่ต้องการเกี่ยวข้องได้ (3) ขั้นแนะนำตัว ผู้วิจัยได้ส่งเอกสารขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล กำหนดวัน เวลา สัมภาษณ์ (4) สัมภาษณ์รายบุคคล เพื่อทำความเข้าใจ โดยให้ความสำคัญกับความคิดเห็นในทัศนะของผู้ให้ข้อมูล มุ่งหาข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลเชิงพรรณนา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

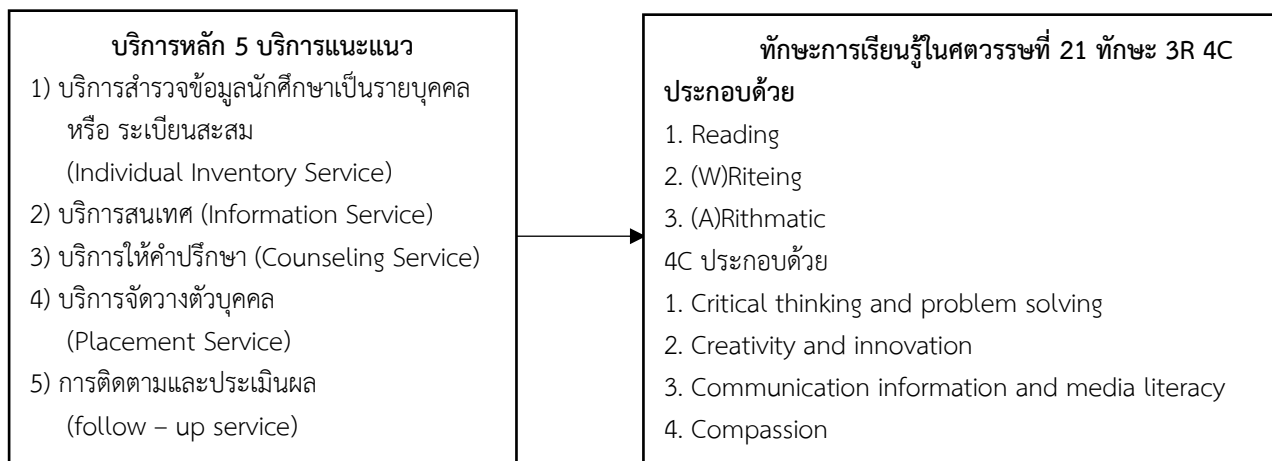
การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยฉบับนี้ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้ และนำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี

4.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้ 1) ผู้วิจัยดำเนินการนำรายละเอียดจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นและข้อเสนอแนะเบื้องต้น 3) ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

4.2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้บริการแนะแนวของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้ 1) ผู้วิจัยดำเนินการนำรายละเอียดจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นและข้อเสนอแนะเบื้องต้น 3) ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำเสนอในการสนทนากลุ่ม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการแนะแนวของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังเคราะห์เป็น 3R4C และหลักการบริการแนะแนว 5 ประการ จึงกำหนดเป็นกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. สภาพทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

การศึกษาสภาพการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า

1) ทักษะผู้เรียน ด้านการอ่าน อ่านจับใจความ ผู้เรียนอ่านไม่คล่อง จับใจความไม่ได้ ผู้บริหารจึงมีนโยบายให้งานวิชาการ ตลอดจนครูประจำชั้นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ให้ความสำคัญเรื่องของการอ่านออก เขียนได้ ข้อมูลดังกล่าวได้ใช้บริการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา และ บริการจัดวางตัวบุคคลซึ่งเป็นบริการแนะแนวในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ผู้เรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน สามารถใช้ทักษะการอ่านได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

2) ทักษะการเรียนรู้ ด้านการเขียน สื่อสารให้คนอื่นเข้าใจ ทักษะการเรียนรู้ ด้านการเขียน(w)Riteing สื่อสารให้คนอื่นเข้าใจ ผู้เรียนเขียนสะกดคำไม่ได้ เขียนประโยคไม่ได้ ผู้วิจัยได้ใช้บริการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูประจำชั้น ครูประจำวิชา เพื่อให้บริการให้คำปรึกษาผู้เรียนเกี่ยวกับปัญหาที่ผู้เรียนพบ สาเหตุที่สะกดคำไม่ได้ เขียนไม่ได้ จากนั้น ส่งต่อให้ครูประจำวิชา และใช้บริการติดตามผลเพื่อหาข้อสรุปในการช่วยเหลือผู้เรียนต่อไป

3) ทักษะการคำนวณแบบนามธรรม ผู้เรียนไม่สามารถคิดคำนวณได้ ทักษะด้านการคำนวณค่อนข้างต่ำ ผลการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ค่อนข้างต่ำ ผู้เรียนคำนวณไม่ได้ ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องฝึกความชำนาญผ่านการทำซ้ำๆ หรือลองวิธีการใหม่ๆ ผู้วิจัยใช้บริการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลซึ่งข้อมูลนี้สามารถขอได้จากครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ใช้บริการจัดวางตัวบุคคลเพื่อแก้ปัญหาให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน เช่นผู้เรียนบวก ลบ ไม่ได้ ส่งต่อให้ครูกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ครูประจำชั้นสอนเสริม ผลที่ได้ผู้เรียนสามารถคิดคำนวณได้ดีขึ้น ผู้วิจัยใช้บริการติดตามและประเมินผล ทำให้ทราบข้อมูลของผู้เรียนสามารถนำข้อมูลดังกล่าวกลับมาทำวิจัยในชั้นเรียนได้

4) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถแก้ไขปัญหา เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ สามารถเสนอความคิดเห็นได้อย่างอิสระ และเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง จากบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ทำให้ทราบว่าผู้เรียนไม่สามารถคิดวิเคราะห์ ต้องอาศัยการดูแลจากครูประจำชั้น ครูผู้สอนซึ่งจะรู้จักนักเรียนดีส่วนนี้ใช้บริการจัดวางตัวบุคคลเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยใช้แบบให้คำปรึกษาบริการให้คำปรึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดด้วยตัวเอง ใช้บริการติดตามและประเมินผลสามารถสรุปการดูแลผู้เรียนให้มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้โดยไม่มีครูคอยกำกับ

5) การคิดสร้างสรรค์และคิดอย่างมีนวัตกรรม ผู้เรียนมีความคิดที่สร้างสรรค์ สามารถผลิตสื่อต่างๆ ได้ดี แต่ขาดความกล้าแสดงออก การนำเสนอผลงาน ครูผู้สอนจึงต้องฝึกซ้ำๆ เพื่อให้ผู้เรียนคุ้นชิน ผู้วิจัยใช้บริการจัดวางตัวบุคคลเพื่อเลือกผู้เรียนให้ทำตามสิ่งที่ถนัดและเกิดประสิทธิภาพ

6) ทักษะการสื่อสารและรู้เท่าทันสื่อ ผู้เรียนรู้จักการใช้สื่อ แต่ขาดความละเอียดรอบคอบในการโพสต์ข้อความลงโซเชียลมีเดีย ทำให้เกิดความเสียหายต่อตนเองและต่อสถานศึกษา ผู้วิจัยใช้บริการสนทนาในการให้ข้อมูลแก่ผู้เรียนเพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะการสื่อสารและรู้เท่าทันสื่อในปัจจุบันซึ่งเสี่ยงต่อการโดนหลอก

7) ทักษะการมีเมตตา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนส่วนใหญ่มีระเบียบวินัย รักษาเวลา รักษากฎระเบียบวินัยของโรงเรียน ซึ่งทางโรงเรียนฝึกผู้เรียนโดยใช้กระบวนการของกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ มีผู้เรียนส่วนน้อยที่ครูต้องปรับทัศนคติ ปรับพฤติกรรมเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคลเพื่อสำรวจข้อมูลนำไปสู่การแก้ปัญหาต่อไป

2. แนวทางการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้บริการแนะแนวของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

การศึกษาร่างแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้บริการแนะแนวของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า

1) การกำหนดนโยบายของผู้บริหาร โดยผู้บริหารประชุม วางแผน ดำเนินงาน นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล เพื่อแก้ไขปัญหาให้ตรงจุด ในด้านนี้ใช้บริการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลจากครูประจำชั้น ครูประจำวิชา รวมถึงครูแนะแนวเพื่อทราบปัญหาและนำไปสู่การแก้ไขปัญหา

2) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา โดยประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจ ครูบุคลากรทั้งโรงเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และมีปัญหาเกี่ยวกับทักษะทั้ง 7 ทักษะที่ต้องการวัดความสามารถ จึงหาวิธีการแก้ปัญหาในที่ประชุม โดยลงมติให้เน้นที่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยมอบหมายครูกลุ่มวิชาหลัก ประกอบด้วย กลุ่มสาระภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาฯ และวัฒนธรรม ช่วยเหลือผู้เรียนในขณะเรียนให้สามารถอ่าน เขียน คิดคำนวณได้รวมถึงมีทักษะพื้นฐานที่ดีขึ้นโดยใช้บริการสนทนาของบริการแนะแนว และบริการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาและบันทึกผลในลำดับต่อไป

3) การดำเนินงาน โดยวิชาการทำคำสั่งมอบหมายครูประจำชั้น ครูประจำวิชาโดยเฉพาะวิชาหลัก เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา เป็นต้น ให้ครูอยู่ประจำชั้นเรียนกับนักเรียนตลอดเวลา และจัดสอนเสริมในคาบครูประจำชั้นพบนักเรียน ใช้บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการให้คำปรึกษาของบริการแนะแนวเพื่อใช้แก้ปัญหานักเรียนตรงตามปัญหาที่เกิดขึ้น

4) การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล โดยการที่ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมมือกันจัดทำแผนงาน โครงการนิเทศกำกับ ติดตาม รองผู้อำนวยการบริหารวิชาการนิเทศติดตามครูผู้สอนอย่างใกล้ชิดในทุกทักษะการเรียนรู้ที่ต้องการวัด และติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากงานวัดผลของโรงเรียน หากผู้เรียนคนใดมีปัญหา ให้แก่ผลการเรียนให้แล้วเสร็จก่อนผู้เรียนกลับบ้าน พร้อมแจ้งผู้ปกครองทราบเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาต่อใช้บริการแนะแนว คือการติดตามผลและการวิจัย

อภิปรายผล

สภาพทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า 1) ด้านการอ่าน อ่านจับใจความ พบว่า ผู้เรียนอ่านไม่คล่อง จับใจความไม่ได้ ผู้บริหารจึงมีนโยบายให้งานวิชาการให้ความสำคัญเรื่องของการอ่านออก เขียนได้ 2) ด้านการเขียน พบว่า สื่อสารให้คนอื่นเข้าใจ ผู้เรียนเขียนสะกดคำไม่ได้ เขียนประโยคไม่ได้ 3) ทักษะการคำนวณแบบนามธรรม ผู้เรียนไม่สามารถคิดคำนวณได้ ทักษะด้านการคำนวณค่อนข้างต่ำ ผลการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ค่อนข้างต่ำ ผู้เรียนคำนวณไม่ได้ 4) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถแก้ปัญหา เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ สามารถเสนอความคิดเห็นได้

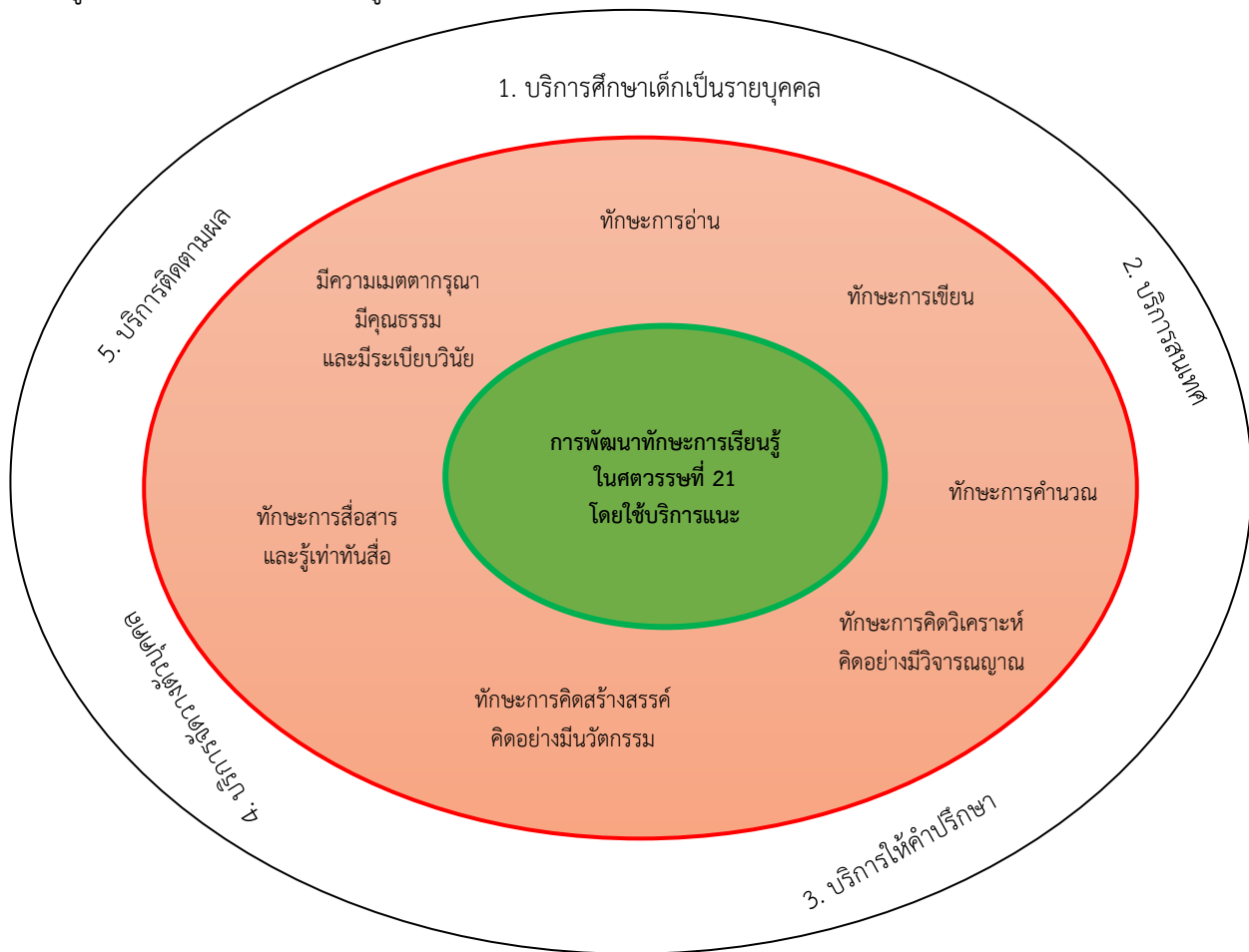
อย่างอิสระ และเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง 5) การคิดสร้างสรรค์และคิดอย่างมีนวัตกรรม ผู้เรียนมีความคิดที่สร้างสรรค์สามารถผลิตสื่อต่างๆ ได้ดี แต่ขาดความกล้าแสดงออก การนำเสนอผลงาน ครูผู้สอนจึงต้องฝึกซ้ำๆ เพื่อให้ผู้เรียนคุ้นชิน 6) ทักษะการสื่อสารและรู้เท่าทันสื่อ ผู้เรียนรู้จักการใช้สื่อ แต่ขาดความละเอียดรอบคอบในการโพสต์ข้อความลงโซเชียลมีเดีย ทำให้เกิดความเสียหายต่อตนเองและต่อสถานศึกษา 7) ทักษะการมีเมตตา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนส่วนใหญ่มีระเบียบวินัย รักษาเวลา รักษากฎระเบียบวินัยของโรงเรียน ซึ่งทางโรงเรียนฝึกผู้เรียนโดยใช้กระบวนการของกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ มีผู้เรียนส่วนน้อยที่ครูต้องปรับทัศนคติ ปรับพฤติกรรมเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะดา เนียมสุวรรณ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษากิจการนักเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในรูปแบบวิถีชีวิตใหม่ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาประสบการณ์ของการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในรูปแบบวิถีชีวิตใหม่ 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์และแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในรูปแบบวิถีชีวิตใหม่ให้เกิดประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ในส่วนของการพัฒนาทักษะนี้ผ่านการจัดการเรียนการสอนในห้องพบว่าเนื้อหาวิชาวิศวกรรมส่วนมากจะเป็นเนื้อหาทางเทคนิคที่ต้องอาศัยการจำและลงมือทำ ทำให้ไม่ได้พัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์หรือนวัตกรรม (Creativity and Innovation) และ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) เท่าที่ควร จะได้ใช้บ้างในเรื่องการแก้ปัญหาทางการเรียน

ผลการศึกษาร่างแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้บริการแนะแนวของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า 1) การกำหนดนโยบายของผู้บริหาร ผู้บริหารควรประชุม วางแผน ดำเนินงาน นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล เพื่อแก้ไขปัญหาให้ตรงจุด 2) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ควรประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจ ครูบุคลากรทั้งโรงเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และมีปัญหาเกี่ยวกับทักษะทั้ง 7 ทักษะ 3) การดำเนินงาน ครูประจำชั้นควรอยู่กับนักเรียนตลอดเวลา และจัดสอนเสริมในคาบครูประจำชั้นพบนักเรียน และให้คำปรึกษาของบริการแนะแนวเพื่อใช้แก้ปัญหานักเรียนที่เกิดขึ้น 4) การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรร่วมมือกันจัดทำแผนงาน โครงการนิเทศกำกับ ติดตาม อย่างใกล้ชิดในทุกทักษะการเรียนรู้ที่ต้องการวัด และติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากงานวัดผลของโรงเรียน หากผู้เรียนคนใดมีปัญหา ให้แก่ผลการเรียนให้แล้วเสร็จก่อนผู้เรียนกลับบ้าน พร้อมแจ้งผู้ปกครองให้ทราบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วณัญญา แก้วแก้วปาน (2565) ศึกษาการศึกษาการจัดการบริการแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า แนวทางการจัดบริการแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า การจัดบริการแนะแนวให้มีประสิทธิภาพต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบาย และการสนับสนุนด้านการแนะแนว 2) การส่งเสริมบทบาทและพัฒนาบุคลากรด้านการแนะแนว 3) การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ของบุคลากรด้านงานแนะแนว 4) การทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวที่ทันสมัย 5) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 6) การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมแนะแนว

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัย สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้ การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้บริการแนะแนวของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 1) Reading ทักษะด้านการอ่าน 2) (W)riting ทักษะด้านการเขียน 3) (A)rithmetic ทักษะด้านการคำนวณ 4C ประกอบด้วย 1. Critical thinking and problem solving 2. Creativity and innovation 3. Communication information and media literacy 4. Compassion นำทักษะการเรียนรู้พัฒนาโดยใช้บริการแนะแนวทั้ง 5 บริการ ประกอบด้วย 1.บริการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล (Individual Inventory Service) 2.บริการสนเทศ (Information Service) 3.บริการให้คำปรึกษา (Counseling Service) 4.บริการจัดวางตัวบุคคล (Placement Service) 5.บริการติดตามผล (Follow-up Service) สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ดังนี้ 1) วิเคราะห์ผู้เรียนด้านการอ่านพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถทางการอ่านวิเคราะห์ข้อมูล 2) วิเคราะห์ผู้เรียนด้านการเขียน พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถทางด้านการเขียน 3) วิเคราะห์ผู้เรียนทางด้านคิดคำนวณ

ถูกต้อง ส่งเสริมผู้เรียนมีทักษะด้านการคำนวณ 4) สามารถสร้างนวัตกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน 5) ติดตามผลและพัฒนาผู้เรียน และพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

สภาพทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า 1) ด้านการอ่าน อ่านจับใจความ พบว่า ผู้เรียนอ่านไม่คล่อง จับใจความไม่ได้ ผู้บริหารจึงมีนโยบายให้งานวิชาการให้ความสำคัญเรื่องของการอ่านออก เขียนได้ 2) ด้านการเขียน พบว่า สื่อสารให้คนอื่นเข้าใจ ผู้เรียนเขียนสะกดคำไม่ได้ เขียนประโยคไม่ได้ 3) ทักษะการคำนวณแบบนามธรรม ผู้เรียนไม่สามารถคิดคำนวณได้ ทักษะด้านการคำนวณค่อนข้างต่ำ ผลการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ค่อนข้างต่ำ ผู้เรียนคำนวณไม่ได้ 4) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถแก้ไขปัญหา เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ สามารถเสนอความคิดเห็นได้อย่างอิสระ และเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง 5) การคิดสร้างสรรค์และคิดอย่างมีนวัตกรรม ผู้เรียนมีความคิดที่สร้างสรรค์ สามารถผลิตสื่อต่างๆ ได้ดี แต่ขาดความกล้าแสดงออก การนำเสนอผลงาน ครูผู้สอนจึงต้องฝึกซ้ำๆ เพื่อให้ผู้เรียนคุ้นชิน 6) ทักษะการสื่อสารและรู้เท่าทันสื่อ ผู้เรียนรู้จักการใช้สื่อ แต่ขาดความละเอียดรอบคอบในการโพสต์ข้อความลงโซเชียลมีเดียทำให้เกิดความเสียหายต่อตนเองและต่อสถานศึกษา 7) ทักษะการมีเมตตา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนส่วนใหญ่มีระเบียบวินัย รักษาเวลา รักษากฎระเบียบวินัยของโรงเรียน ซึ่งทางโรงเรียนฝึกผู้เรียนโดยใช้กระบวนการของกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ มีผู้เรียนส่วนน้อยที่ครูต้องปรับทัศนคติ ปรับพฤติกรรมเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบ

ผลการศึกษาร่างแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้บริการแนะแนวของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า 1) การกำหนดนโยบายของผู้บริหาร ผู้บริหารควรประชุม วางแผน ดำเนินงาน นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล เพื่อแก้ไขปัญหาให้ตรงจุด 2) การเตรียมความ

พร้อมของสถานศึกษา ควรประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจ ครูบุคลากรทั้งโรงเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และมีปัญหาเกี่ยวกับทักษะทั้ง 7 ทักษะ 3) การดำเนินงาน ครูประจำชั้นควรอยู่กับนักเรียนตลอดเวลา และจัดสอนเสริมในคาบครูประจำชั้นพบนักเรียน และให้คำปรึกษาของบริการแนะแนวเพื่อใช้แก้ปัญหานักเรียนที่เกิดขึ้น 4) การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรร่วมมือกันจัดทำแผนงาน โครงการนิเทศกำกับ ติดตาม อย่างใกล้ชิดในทุกทักษะการเรียนรู้ที่ต้องการวัด และติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน จากงานวัดผลของโรงเรียน หากผู้เรียนคนใดมีปัญหา ให้แก้ผลการเรียนให้แล้วเสร็จก่อนผู้เรียนกลับบ้าน พร้อมแจ้งผู้ปกครอง ให้ทราบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรให้คำแนะนำช่วยเหลือ และติดตามการดำเนินงาน การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้บริการแนะแนวสามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดทำกระบวนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้บริการแนะแนวไปปรับใช้ในการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนและการศึกษาของสถานศึกษาตนเองโดยคำนึงถึงบริบท ความพร้อม และปัจจัย การดำเนินงานทั้งจากภายในและภายนอกสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรมีการศึกษาวจัยเรื่องกระบวนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้บริการการแนะแนว ส่งการเรียนรู้ได้จริงส่งเสริมการเรียนรู้ในมิติอื่นๆ ของสถานศึกษา

2.2) ควรมีการศึกษาวจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้บริการแนะแนว เพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่องและขยายผล

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. สืบค้น 3 ตุลาคม 2566. จาก <https://backoffice.onec.go.th/uploaded/Outstand/2017-EdPlan60-79.pdf>.

งานบริการและสวัสดิการนักศึกษา กองพัฒนานักศึกษา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. (2566).

ความสัมพันธ์ของบริการแนะแนว 5 บริการ. สืบค้น 3 ตุลาคม 2566. จาก

<https://sas.psu.ac.th/index.php/student-services/guidancepsru/>.

ธราญา จิตรขณาวณิช. (2560). *การศึกษาและความเป็นครูไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปิยะดา เนียมสุวรรณ. (2564). *การศึกษาการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในรูปแบบชีวิตใหม่*. (การจัดการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล).

วันัญญา แก้วแก้วปาน (2565) การศึกษาการจัดการบริการแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 33(1), 111-125.

